

Det grønne deponi – en del af omstillingen

Deponier er miljøanlæg, der begrænser de negative konsekvenser for miljø, natur og mennesker. Konsekvenser, som følger af, at der stadig findes og skabes produkter, der hverken kan genbruges, genanvendes eller energiudnyttes, når de bliver til affald.

Der er sket meget i Danmark, siden den primære (slut)behandling for affald var at deponere det – eller sende det til hvad der dengang blev kaldt lossepladser. I dag bliver størstedelen af affaldet genbrugt eller genanvendt, mens en del udnyttes til energi. Deponierne fungerer i dag som et sikkerhedsnet, der fanger den sidste rest.

Som en vigtig del af den grønne omstilling, skal kommuner og de kommunale affaldsselskaber fortsat arbejde for, at mest muligt affald genbruges, genanvendes eller energiudnyttes. Men for den rest, der er tilbage, er deponering den bedste løsning.

Moderne deponier er underlagt en række krav, der sikrer natur, miljø og mennesker. Kommuner og affaldsselskaber styrker løbende driften af anlæggene i takt med udviklingen af nye teknologiske løsninger, så omgivelserne mærker mindst muligt til anlæggenes miljøpåvirkning.

Cirkulær økonomi kræver rene affaldsstrømme. De eksisterende miljøfremmede stoffer skal håndteres med det formål at få dem ud af cirkulation. Det må forventes at deponering af affald, der indeholder større koncentrationer af miljøfremmede stoffer, kan være den eneste brugbare behandling.

Det er centralt, at den fremtidige regulering tager højde for dette, så deponierne fortsat kan understøtte den cirkulære økonomi og den grønne omstilling.

TRE CENTRALE PRINCIPPER

1. Deponier er kritisk infrastruktur

Deponier bør betragtes som kritisk infrastruktur. Principielt set bør Danmark have kapacitet til at løse egne miljøproblemer. Det kræver store investeringer og sikkerhed for, at de nødvendige deponier er til rådighed i fremtiden.

I fremtiden skal deponier lukkes – enten fordi de løber tør for kapacitet, eller fordi ikke kan opfylde fremtidige myndighedskrav. Der udestår et arbejde med at afklare og sikre, at der også i fremtiden er deponeringskapacitet til rådighed.

2. Strategisk deponering

Deponierne er et vigtigt redskab til at få miljøfremmede stoffer ud af affaldet, hvilket er vigtigt for at styrke kvaliteten i genanvendelsen. Det kan øge presset på kapaciteten. Endeligt skal der konstant arbejdes for at indrette og drive deponierne i en balance mellem miljø, mennesker, natur og økonomi.

Affald, der skal deponeres i dag, kan muligvis genbruges, genanvendes eller energiudnyttes i fremtiden. Det er vigtigt at finde løsninger på, hvordan og under hvilke forudsætninger, affaldet kan deponeres, så det kan anvendes i fremtiden.

3. Finansiering af efterbehandlingstiden

Når det sidste læs affald er kørt på deponi, er der stadig opgaver at løse. Anlæggene skal overvåges med særligt fokus på perkolatet – det vand, der siver gennem deponierne og udvasker stoffer fra affaldet. Det har vist sig meget vanskeligt at finde ud af, hvor længe det er nødvendigt, og hvordan det skal finansieres. Meget tyder på, at anlæggene skal overvåges i længere tid end hidtil antaget. Det er afgørende at finde robuste løsninger på denne udfordring for at undgå ufinansierede forpligtelser i forbindelse med efterbehandlingstiden.

Deponi

PRIORITEREDE INDSATSER

Sikring af adgang og kapacitet

Vi skal undersøge, hvordan vi sikrer den fremtidige deponeringskapacitet. Der er i stigende grad fokus på miljøfremmede stoffer, kompositmaterialer og andre typer affald, som er vanskelige at genanvende og/eller ødelægger kvaliteten af genanvendelsen (downcycling). Myndighedskravene til vores anlæg forventes at øges, hvilke kan resultere i lukning af deponier og/eller gøre det vanskelig at finde arealer til nye deponier.

Alt dette kan få konsekvenser for den fremtidige kapacitet og for borgere og virksomheders sikkerhed for at kunne komme af med affald til deponi. Arbejdet skal afklare, hvorvidt problemerne opstår, i hvilket omfang og inden for hvilket tidsrum. Foreningen kan på den baggrund tage stilling til eventuelle tiltag.

Bedre deponering

Vi skal undersøge, om vi har muligheder for at deponere vores affald bedre set i relation til driftsoptimering og fremtidige muligheder for at nyttiggøre affald, der i dag deponeres.

Der findes en række undersøgelser, hvor det kortlægges hvilke typer affald, der i dag deponeres. Med udgangspunkt i disse undersøgelser sætter vi fokus: Hvilke fraktioner vil det potentielt være muligt at nyttiggøre i fremtiden, og hvordan deponeres de mest hensigtsmæssigt? Samtidig skal det afklares, om det er muligt at deponere på en måde, der kan styrke driften af de enkelte deponier.

Standardiserede positivlister

Kommuner, affaldsselskaber, myndigheder og virksomheder bruger (administrative) ressourcer på at udarbejde, forstå og holde øje med de positivlister, der bruges på deponierne. Et problem i den sammenhæng er, at positivlisterne ikke er ens for anlæg, der synes at være underlagt samme forhold.

Vi skal arbejde for at have standardiserede positivlister, da det vil forenkle vores system, spare administrative ressourcer og sikre lige behandling.

Robust finansiering

Vi har en vigtig opgave i at kortlægge de potentielle (finansierings)udfordringer for vores anlæg og efterfølgende diskutere mulige alternative finansieringsformer, der kan erstatte eller supplere den metode, der findes for nuværende.

Foreningen er ved at afslutte det såkaldte risikovurderingsprojekt, der er et samarbejde mellem Miljøstyrelsen og Dansk Affaldsforening. Et særligt problem knyttet til området er, hvorledes man udregner længden af efterbehandlingsperioden, og hvordan prisen for efterbehandlingen fastsættes.

I regi af Deponet er der iværksat et projekt, hvor metoden til beregning af de økonomiske omkostninger styrkes. Med det redskab forventer vi, at der opnås større sikkerhed omkring efterbehandlingsperioden og de tilhørende omkostninger. Dog vil der fortsat udestå en opgave med at sikre, at de nødvendige midler er til rådighed hos de enkelte anlæg.